

Kotitaloutta kohottamaan.

Vasta aivan viime vuosina on herätty kiinnittämään yleisempää huomiota kotitalouden uudistuskysymyksiin. Seuraavassa mielenkiintoisessa kirjoituksessa tämän alan asiantuntija, tarkastaja Miina Sillanpää selostaa taloudenhoidon kohottamisen välttämättömyyttä osuuskauppatoiminnan yhteydessä.

Taloudenhoito on yksi niitä aloja, jotka ovat jääneet uudistuksien ulkopuolelle. Yleensä käsitetään, että kotitalous on niin yksinkertaista, että sitä pitää jokaisen naisen osata aivan itsestään. Tuskin löytyy montakaan sulhasmiestä, jonka päähän pälkähtäisi kysyä morsiameltaan osaako tämä hoitaa taloutta. Tottakai hän nyt keittää osaa, koska äitikin kotona osasi. Ja osaahan ne morsiametkin jollain tavalla, mutta miten, se on toinen asia.

Kotitaloutta pidettiin ennen suuressa arvossa. Kun ei ollut kouluja eikä oppilaitoksia, oli naisen ainoa työala koti, jossa kaikki valmistettiin. Tytöt opetettiin tekemään kaikkea, mitä taloudessa tarvittiin. Pidettiin taloustaitoa niin tärkeänä, että laadittiin laki, joka asetti avioliiton ehdoksi vussin ammattitaidon kotitalousalalla niin miehille kuin naisille. Nykyään ollaan siinä suhteessa jouduttu paljon huonompaan asemaan. Eletään eräänlaisessa murroskaudessa, jolloin katsotaan, että kaikki opetus on siirtynyt kodeista kouluihin. Äidit eivät enää opeta itse tyttäriään kuten ennen, eikä tytär, joka käy koulua ja pitää itseään oppineena koulun käymättämän äitinsä rinnalla, tahdokkaan mitään kotona oppia. Kouluissa ei tähän saakka ole myöskään opetettu talousopetusta, joten on jouduttu hyvin omituiseen asemaan. Nytemmin on tosin käänös parempaan päin tapahtunut. On huomattu välttämättömäksi alkaa alusta. Sekä oppikoulujen että kansakoulujen opetusohjelmaan on otettu talousopetus, mutta kestää kauan ennenkuin sitä tietä päästään tuloksiin, sillä puuttuu opettajavoimia.

Koska talousopetus on kokonaan jäänyt takapajulle, niin ovat myös uudistukset ja keksinnöt vain vähäisessä määrin koskeneet kotitaloutta. Niinpä tapahtuu kotitalousalalla mitä suurimmassa määrin sekä raaka-aineen että työvoiman tuhlausta. Usein tapaa vielä nytkin aivan uusia ja muutoin kaikin puolin uudenaikaisia taloja, joissa kuitenkin keittiöpuoli on jätetty kaikkia mukavuuksia ja uudistuksia vaille.

Käsitys, että kotitalous on muka niin vähärarvoista, ettei siihen kannata erikoista huomiota kiinnittää, on kuitenkin suuri erehdys. Tosinhan kulutus kotitalouden alalla on siirtynyt kodin piiriin, eikä enää siis sinänsä koske yleistä kulutusta,

mutta kodithan muodostavat yhteiskunnan ja ovat kaiken pohjana. Jos kodit ovat terveet ja hyvin hoidetut, on yhteiskunta myös terve, sillä koti on yhteiskunnan sydän.

Kotitalous ei ole ainoastaan kulutusta, vaan myös tuotantoa. Osuuskauppapiireissä on kaikki huomio kiinnitetty halpojen ja hyvien tavarain hankkimiseen ja jakeluun, mutta itse kulutuksen lopullinen järjestely on jätetty huomioon ottamatta. Ja kuitenkin pitäisi näiden molempien: halvan ja hyvän tavarain hankkimisen ja hankitun tavarain edullisesti käyttämisen kulkea käsikädessä. Että näin on tapahtunut johtunee suurimmalta osaltaan siitä, että taloudenhoidon katsotaan luonnonlain mukaan kuuluvan naisille. Ajatellaan, että koska naiset ovat osanneet hoitaa taloutta vuosituhansia ennen meidän aikaamme, niin osannevat he sitä nytkin. Ja niin jatketaan edelleen. Mutta edullisestikin ostetut tavarat voidaan käyttää epäedullisesti. Ostettu tavara on tosin joutunut yksilön haltuun, eikä sen käytöstä voi enää kukaan sivullinen hyötyä tai hävitä, mutta omistajalleen ovat sen arvot edelleen tärkeitä. Kun hyvinkin järjestetyssä taloudessa ravintomenot kohoavat keskimäärin noin 40—50 % koko talousmenoista (kysymystä valaisevan tilaston mukaan ovat ravintomenot virkamiesperheissä 25.1 %, työläisperheissä 55.0 % tuloista), on se siksi huomattava erä, että kannattaa miettiä, ei ainoastaan miten sillä edullisesti voisi tarvikkeita ostaa, vaan myöskin miten tarvikkeet edullisimmin voitaisiin käyttää. Kun lisäksi ottaa huomioon, että ruokatalous on vain osa taloudesta ja että ruokatalouden huono hoito on tavallisesti yhteydessä koko muun taloudenhoidon kanssa, niin ymmärtää, miten suuresta merkityksestä kotitalouden hoito on.

Ensimmäinen havainto, jonka tekee, kun ryhtyy asiata tutkimaan on, että johdonmukaisen ja järkipärisen talouden hoidon käsite on usealle edullisissakin oloissa elävälle aivan vieras. Eletään "kädestä suuhun"; kun on hyvä aika, eletään hyvin, kun onnettomuus tulee, ollaan puilla paljailla.

Taloudenhoidon tärkeys ei koske ainoastaan ruokatalouden hoitoa, vaan myöskin kaikkea muuta kodinhoitoa. Asuntonne hoito, puhtaana-

pito ja somistaminen, vaatteiden hankinta, puhdistaminen ja hoitaminen, lasten kasvatus ja hoito ovat kaikki osia kotitaloudessa. Joka kaikki nämä toimet kunnolla hoitaa, hänen osuutensa perheen ylläpidon ansiopuolella ei ole vähäksi arvioitava, vaikka yleisin ja vanhin käsitys onkin, että naisen työ kodin hoidossa on pikemmin kulu-tusta kun tuotantoa. Ja kuitenkin tapahtuu ko-deissa pienoiskoossa samaa mitä tehtaissa: mo-lemmissa ostetaan raaka-aine, joka jalostetaan. Kodeissa se tapahtuu omaa tarvetta varten, teh-taissa myyntiä varten. Samoin kuin taitamaton tehtaan hoitaja ja taitamattomat työmiehet voivat tuhlatu sekä raaka-ainetta että pilata tuotteet niin että niistä ei saada täyttä hintaa, samoin voidaan taloudenhoidossa tuhlatu arvaamattoman paljon, joka rahaksi laskettuna nousisi hyvinkin suuriin summiin. Taitamaton tehtaan hoitaja lopettaa tavallisesti vararikolla, taitamaton taloudenhoito

johtaa usein perheonnettomuuteen, sillä ihmisen onni ja terveys perustuu suurelta osaltaan juuri kotioloihin.

Kotitalouden hoidolla on sitäpaitsi suuri kan-santaloudellinen merkitys. Jos jokaisessa maam-me kodissa osattaisiin käyttää ne arvot, mitkä kotitalous osakseen vaatii, edullisesti, niin var-masti säästettäisiin satoja miljoonia markkoja vuosittain, joka säästö lisäisi talousarvoja vastaa-vassa määrässä.

Kun kotitalous on näin ollen läheisessä yhtey-dessä kulutuksen kanssa, oikeastaan osa siitä, niin eikö kulutusosuuskuntien pitäisi myös tällä alalla tehdä jotain jäsentensä hyväksi? Jos kulu-tusosuuskunnat keksisivät jotain kulutuksen jär-jestämiseksi kodeissa, liittyisivät kodit kiinteä-miin omien liikkeittensä ympärille, ja niin muo-dostuisi osuustoiminta siksi talismaniksi, joksi sitä on sanottu.

Mina S.

Naiset aktiivisempaan toimintaan osuuskauppaliikkeessä.

Luin äskettäin erään suuren osuuskaupan leh-dessä kirjoituksen, joka oli omistettu emännille, ja jossa lausuttiin m.m. tunnustus, etteivät osuus-liikkeet olisi voineet vaurastua ilman perheen-emäntien myötätuntoa osuuskauppoja kohtaan. Tämä on totta, mutta toinen asia on, annetaanko naisille luottamusta myös liikkeen johtoasioissa ja valitaanko naisia esim. osuusliikkeitten halli-tuksiin, johtokuntiin y.m. luottamustehtäviin? Myöskin jostain epäkohdasta huomauttaessa usein saa kuulla: "Jaa, se on liikkeen johdon asia, ei sitä voi näin vain korjata." Emmekö me naiset ole vieläkin niin valvettuneita osuustoiminta-asioissa, että menemme kokoukseen joukolla äänestämään naisia hallintoihin ja kaupparamme edustajistoon? Osuuskauppaimme edustajako-kuksissa hyvin harvoin tapaa naisedustajia, ei edes silloin, kun puolikymmentä miestä on valittu lisäedustajiksi, ole yhtään naista lähetetty.

Erään kerran satuin menemään erään osuus-kauppapiirin piirikokoukseen ja ehdotin piiritoi-mikuntaan erästä henkilöä, mutta huomautettiin, että edustajilla ainoastaan on oikeus ehdottaa. Samalla kertaa muuan mieshenkilö ehdotti jäse-niä piiritoimikuntaan ja hänen äänensä otettiin kuuluville, vaikkei hänkään ollut edustaja. Usein seuratesa näitä piirikokouksia huomaa, että naisten läsnäoloa ei pidetä välttämättömänä, siksi "halvearaavia" katseita saa läsnäolevilta miehen-puolilta. — Naisten olisi joukolla seurattava näitä kokouksia, silloin voisi parhaiten saada myöskin naisia enemmän osuuskauppojen luotta-mustoimiin.

Useana vuonna olen myös seurannut, miten K.K. on lähettänyt ulkomaille edustajia ja olen odottanut, eikö ole jo aika meiltä Suomestakin lähettää naisia näihin kongresseihin, koska on ky-keneviä ja monta vuotta työskennelleitä osuustoi-mintaliikkeessä mukana, mutta ei ole vain siitä kuulunut mitään. Kyllä lähetetään sitä vastoin sellaisiakin miehiä, jotka ovat vasta myöhemmin astuneet liikkeen palvelukseen.

Meissä naisissa on itsessämme syytä, kun emme kautta koko maamme ryhdy vaatimaan myöskin naisille oikeuksia seurata lähemmin osuustoimintaliikkeen johtoa ja tutustua parem-min liikkeitten sisäisiin asioihin, joten silloin, kun saamme vastustajiltamme kuulla parjauksia liik-keittemme hoitoa vastaan, olisimme tietoisia puo-lustamaan ja selvittämään hyvinkin vähäpätöisen asian, jota on väärässä valossa ja parjaamistar-koituksessa levitetty. Liikkeen menestymismah-dollisuutta on koitettu enentää. Naisyhdistyksien on otettava ohjelmistoonsa ainakin pari kolme kertaa vuodessa osuustoimintaliikkeen selittely jäsenilleen. Sillä tavoin tehdään oma liike kulla-kin paikkakunnalla jokaiselle naisjäsenelle rak-kaaksi ja tunnetuksi.

On syksy käsissä ja syyskokoukset myös. Miettikääpä naistoverit, eikö löytyisi sopivia naisehdokkaita, joita voitaisiin esittää osuusliik-keittemme luottamustoimiin. Samalla ajatel-kaamme, eikö voitaisi myös naisia vaatia osuus-kaupallisiin liittokokouksiin lähetettäväksi vaikka ei muuta kuin lisäedustajiksi.

Laina V.